Hukuk Bölümü 2009/100 E. , 2009/287 K.

- 5539 SAYILI KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ KURULUŞ VE GÖREVLERI HAKKINDA KANUN UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVA

  - KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ KURULUŞ VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN(MÜLGA) (5539) Madde 21

"İçtihat Metni"

Davacı : G.K.

Vekili : Av. M.T.Ö.

Davalı : Karayolları Genel Müdürlüğü (17.Bölge Müdürlüğü Fatih Sultan Mehmet Köprüsü Bakım İşletme Baş Mühendisliği)

O L A Y : Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü 17. Bölge Müdürlüğü'nün 03.07.2007 tarih ve 57617 sayılı işlemi ile, 34 DN 0163 plakalı aracın otoyol ve Boğaziçi Köprülerinden ücret ödemeden geçiş yaptığının tespit edildiğinden bahisle 5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun mülga 21 inci maddesini değiştiren 5228 Sayılı Kanun'un 50. maddesi uyarınca cezalı geçiş ücretinin ödenmesi istenilmiştir.

Davacı vekili, toplamı 1.424,50YTL olan ücret ve cezaların kaldırılması istemiyle adli yargı itirazda bulunmuş; Sarıyer Nöbetçi Sulh Ceza Mahkemesince, Şişli Sulh Ceza Mahkemesine gönderilmek üzere verilen ve tamamen aynı nitelikli iki dilekçe, farklı muhabere numaralarıyla ilgili mahkemeye gönderilmiş ve farklı iki esas numarası alarak sonuçlandırılmıştır. Söz konusu kararlar şunlardır:

1) SARIYER SULH CEZA MAHKEMESİ; 24.09.2007 gün ve E:2007/1908 D. İş, Müt.K:2007/2215 sayı ile, müteriz vekilinin 16.07.2007 tarihli dilekçesi ile mahkemelerine müracaat ederek, 03.07.2007 tarihli görevlilerce tanzim edilen geçiş ücreti ceza tutanağına itiraz ederek cezanın kaldırılmasını talep etmiş olduğu; itiraz eden G.K.'a verilen idari para cezasının Karayolları Genel Müdürlüğü 17. Bölge Müdürlüğü tarafından 5228 sayılı yasanın 50. maddesi ile değişik 5539 Sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 21/1 maddesi uyarınca verildiği, aynı kanunun 21/5 maddesi uyarınca bu para cezalarına yapılan itirazın tebliği izleyen günden itibaren 7 gün içinde İDARE MAHKEMESİ nezdinde cezayı veren idare aleyhine dava açılabileceği düzenlenmiş olmakla mahkemelerinin görevsizliğine karar verilmesi gerektiği sonuç ve kanaatine varıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, kesinleşmiştir.

2) SARIYER SULH CEZA MAHKEMESİ; 27.09.2007 gün ve E: 2007/1913 D.İş, Müt. K:2007/2222 (Esas ve karar yılı olarak Mahkemece sehven 2006 yazılmış ancak yazışmalarda doğru rakam olan 2007 kullanılmıştır)sayı ile, müteriz vekili Av. Mustafa Özbilgin'in müvekkilinin 04.12.2006 tarihli Geçiş Ücretini Ödemeden geçiş yaptığı 34 DN 0163 Plakalı aracın sahibi olduğu 04.12.2006 tarihinde sahibi olduğu aracın plakalarının hırsızlar tarafından çalındığını görmesi nedeniyle 155 polis imdata ihbarda bulunmuş ve daha sonra Kağıthane İlçesi Sanayi Polis Karakoluna şikayette bulunmuş, aracın plakalarının söküldüğü tespit edilmiş, muterizin dilekçedeki beyanına göre; daha sonra plakayı çalan hırsızların bu plakayı muhtemelen başka bir çalıntı araca takarak otoyol ve köprülerden ücretsiz geçtiklerini belirtmekte olduğunu ve Muteriz müvekkilinin ücretsiz geçiş yaptığı iddiası ve isnadı ile tahakkuk ettirilen iki sayfalık tahakkuk belgesindeki toplam 1.424,50 YTL'lik cezalı ücretsiz geçiş bedellerinin iptaline ve tamamen kaldırılmasına karar verilmesini

talep etmiş olsa da; itiraz eden G.K. Vekili Av. M.T.Ö.'e verilen idari para cezasının Karayolları Genel Müdürlüğü 17. Bölge Müdürlüğü tarafından 5228 sayılı yasanın 50. maddesi ile değişik 5539 Sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 21/1 maddesi uyarınca verildiği, aynı Kanunun 21/5 maddesi uyarınca bu para cezalarına yapılan itirazın tebliği izleyen günden itibaren 7 gün içinde İDARE MAHKEMESİ nezdinde cezayı veren idare aleyhine dava açılabileceği düzenlenmiş olmakla mahkemelerinin görevsizliğine karar verilmesi gerektiği sonuç ve kanaatine varıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar da kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 3. İDARE MAHKEMESİ; 01.05.2008 gün ve E: 2007/1802, K: 2008/913 sayı ile, davanın, davacı adına kesilen para cezasının iptali istemiyle açıldığı; 5539 Sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş Ve Görevleri Hakkında Kanununun, 08.02.2008 tarihinde yürürlüğe giren 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda Ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 126. maddesi ile değişik 21. maddesinin; "Karayolları Genel Müdürlüğü işletiminde olan erişme kontrollü karayolları için belirlenen geçiş ücretlerini ödemeden geçiş yaptığı tespit edilen araç sahiplerine Karayolları Genel Müdürlüğünce geçiş ücretinin on katı kadar idari para cezası verilir. / Bu madde uyarınca ödenmesi gereken ücret ve para cezaları ödenmeden araçların fenni muayeneleri ile satış ve devirleri yapılamaz. / Bu madde kapsamındaki alacakların PTT İdaresince tahsiline Maliye Bakanlığınca izin verildiği takdirde bu alacaklar hakkında da 5584 sayılı Posta Kanununun mükerrer 66 ncı maddesi hükümleri uygulanır." hükmünü taşıdığı; 5326 sayılı Kabahatler Kanununun, 2. maddesinde, Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlığın anlaşılacağı belirtilmiş, 3. maddesinde, Bu Kanunun; İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, aynı Kanunun yaptırım türleri başlıklı 16. maddesinde, Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların, idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu belirtilerek, İdari tedbirlerin de, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğunun hüküm altına alındığı; yine aynı Kanunun, 22. maddesinde, İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabileceği, bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararının kesinleşeceğinin hüküm altına alındığı; yukarıda açıklanan mevzuat gereği İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, uygulanacağı, bu kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde sulh ceza mahkemelerine itiraz olunabileceğinin belirtildiği; bu durumda, dava tarihi itibariyle artık Kabahatler Kanunu kapsamında olan dava konusu idari para cezasının görüm ve çözümü yukarıda yer verilen hükümler uyarınca adli yargı mercilerinin görev alanında bulunduğundan, davanın görev yönünden reddinin gerektiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; yapılan itiraz İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 19.11.2008 gün, E/K:2008/8194-14792 sayılı kararıyla reddedilerek karar onanmış ve kesinleşmiştir.

Son olarak, davacı vekilinin, olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi için dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi talebi üzerine, dava dosyaları İdare Mahkemesince Mahkememize gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 07.12.2009 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Olayda, idari yargı yerince bir görevsizlik kararı olmasına karşın, adli yargı yerlerince, aynı uyuşmazlıkla ilgili iki görevsizlik kararının bulunduğu anlaşılmaktadır.

Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen yönteme uymamakta ise de, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin önüne gelmiş bulunan olumsuz görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerekse Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kuruluş amacına uygun olacağından, Sulh Ceza Mahkemesi kararları ile İdare Mahkemesi kararı arasında doğan ve usule ilişkin başka bir noksanlık da bulunmadığı anlaşılan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra
GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 5539 sayılı Kanun'un 21. maddesine (5228 sayılı Kanun'un 50. maddesi) göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

11.2.1950 tarih ve 5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 21. maddesinde(Mülga: 25/2/1952 - 5889/8 md.;Yeniden düzenleme: 16/7/2004-5228/50 md.), "Karayolları Genel Müdürlüğü işletiminde olan erişme kontrollü karayolları için belirlenen geçiş ücretlerini ödemeden geçiş yaptığı tespit edilen araç sahipleri adına Karayolları Genel Müdürlüğünce geçiş ücretinin on katı idarî para cezası kesilir.

Geçiş ücreti ve kesilen idarî para cezası, ilgilisine posta yoluyla tebliğ edilerek tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenmesi için süre verilir. Süresinde ödenmeyen tutarlar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir. İlgilisine tebliğ edilemeyen alacaklar Maliye Bakanlığına bağlı vergi dairelerinde ilân asmaya mahsus yerde otuz gün süreyle ilân edilir, ilân süresinin son günü tebligat yapılmış sayılır. Bu madde hükmüne göre tahsil edilen tutarlar bütçe geliri olarak kaydedilir.

Bu madde uyarınca ödenmesi gereken ücret ve para cezaları ödenmeden araçların fenni muayeneleri ile satış ve devirleri yapılamaz.

Bu madde kapsamındaki alacakların PTT İdaresince tahsiline Maliye Bakanlığınca izin verildiği takdirde bu alacaklar hakkında da 5584 sayılı Posta Kanununun mükerrer 66 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

Bu maddenin ikinci fıkrasına göre yapılan tebligat üzerine tebliği izleyen günden başlamak üzere yedi gün içinde idare mahkemesi nezdinde cezayı kesen idare aleyhine dava açılabilir. Dava açılması söz konusu alacakların tahsil işlemlerini durdurmaz" hükmüne yer verilmiş iken; 5539 sayılı Kanun'un 21. maddesi, 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 578. maddesi ile değiştirilerek, (Mülga: 25/2/1952 - 5889/8 md.;Yeniden düzenleme: 16/7/2004-5228/50 md.) "(Değişik birinci fıkra: 23/1/2008-5728/126 md.) Karayolları Genel Müdürlüğü işletiminde olan erişme kontrollü karayolları için belirlenen geçiş ücretlerini ödemeden geçiş yaptığı tespit edilen araç sahiplerine Karayolları Genel Müdürlüğünce geçiş ücretinin on katı kadar idarî para cezası verilir.

(Mülga ikinci fıkra: 23/1/2008-5728/578 md.)

Bu madde uyarınca ödenmesi gereken ücret ve para cezaları ödenmeden araçların fenni muayeneleri ile satış ve devirleri yapılamaz.

Bu madde kapsamındaki alacakların PTT İdaresince tahsiline Maliye Bakanlığınca izin verildiği takdirde bu alacaklar hakkında da 5584 sayılı Posta Kanununun mükerrer 66 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

(Mülga beşinci fıkra: 23/1/2008-5728/578 md.)" denilmiş; 5728 sayılı Kanun hükümleri 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

5539 sayılı Yasa'da son haliyle, idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanun'un diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı

Yasa'nın 31. maddesinde " (1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterildiği durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 21. maddesine göre verilen cezalara itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik "kararlarının" kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Sarıyer Sulh Ceza Mahkemesi'nin 24.09.2007 gün ve E:2007/1908 D. İş, Müt.K:2007/2215 ve 27.09.2007 gün ve E:2007/1913 D.İş, Müt. K:2007/2222 sayılı GÖREVSİZLİK KARARLARININ KALDIRILMASINA, 07.12.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.